

Zoologické dny 2016, České Budějovice

Do prostor Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a Biologického centra Akademie věd ČR, v. v. i., zavítaly tradiční Zoologické dny již podruhé a opět úspěšně. Předchozího setkání v jižních Čechách v únoru 2008 se zúčastnilo více než 400 zoologů, letos bylo na konferenci 11.–12. února zaregistrováno 504 účastníků (z toho 287 studentů) a mnozí další byli přítomni bez registrace jako organizátoři, hosté apod. Šlo tak co do počtu účastníků asi o vůbec největší ročník Zoologických dnů v jejich dosavadní historii. Většinu přítomných tvořili čeští zoologové, ale nechybělo ani 47 kolegů ze Slovenska a také mnoho doktorandů z různých míst celého světa, proto některé přednášky zazněly v angličtině. Akci pořádaly katedra zoologie PřF JU v Českých Budějovicích, Ústav biologie obratlovců AV ČR, v. v. i., v Brně, Česká zoologická společnost a Biologické centrum AV ČR, v. v. i., v Českých Budějovicích.

Celkem bylo prezentováno 140 přednášek ve 21 sekcích (a dvě plenární přednášky – o magnetickém alignmentu a magnetoreceptci od H. Burdy a ochraně přírody v Hondurasu od A. Krásy) a 162 posterů. Alespoň orientační představu o převažujícím tematickém zaměření mohou poskytnout přednáškové sekce – vzhledem k množství přednášejících zahrnovaly hned po dvou blocích Behaviorální ekologie obratlovců, Ekologie ptáků, Ekologie sucho-

zemských společenstev, Ecology of insects and their interaction webs a Taxonomie a diverzita bezobratlých. Dokonce do tří bloků byla rozdělena problematika Ochrannářské biologie, ale nechyběly ani sekce Fylogeografie a speciace, Evolučně-vývojová biologie, Evoluční genetika a genomika, Diverzita a taxonomie obratlovců, Obrana a reprodukce, Predace a potravní ekologie, Ekologie vodních ekosystémů a Ekologie hlodavců.

I letos proběhla studentská soutěž sponzorovaná časopisy Živa a Vesmír, Nakladatelství Academia a Českou společností entomologickou, tentokrát byla ale poprvé oceněna zvláště témata věnovaná obratlovcům a bezobratlým. Z 57 zařazených přednášek a 69 posterů vybralo ca 140 hodnotitelů následující:

V kategorii přednášky obratlovců – M. Strážnická (Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR, v. v. i., a katedra zoologie PřF UK v Praze) a kol.: Minoritní gen jako skrýš – význam genové konverze v adaptaci hemoglobinu norníka rudého; K. Kverková (katedra zoologie PřF UK v Praze) a kol.: Test hypotézy sociálního mozku u rypošů čeledi Bathyergidae; S. Neradilová (katedra chovu zvířat a potravinářství v tropech FTZ ČZU v Praze) a kol.: Genový tok v rámci plemene český fousek. Přednášky bezobratlí – M. Volf (katedra zoologie PřF JU v Českých Budějovicích a BC AV ČR, v. v. i.) a kol.: Host-plant phylogene-

tic diversity drives insect-plant food web structure (obdržel rovněž cenu České společnosti entomologické); F. Jůna (katedra zoologie PřF UK v Praze a FLD ČZU v Praze) a kol.: Opylující šváb *Amazonina platystylata*; P. Just (katedra zoologie PřF UK v Praze) a kol.: Mládeži nepřístupno: rozmnožování slíďáků rodu *Alopecosa* (Araneae: Lycosidae). V kategorii posterů obratlovců – K. Benediktová (katedra myslivosti a lesnické zoologie FLD ČZU v Praze) a kol.: Co vše mohou GPS obojky prozradit o schopnostech orientace loveckých psů?; A. Hánová (Ústav biologie obratlovců AV ČR, v. v. i., Studenec) a kol.: Ač má pruhy, zebrou není aneb fylogeneze myší rodu *Lemniscomys*; L. Kropáčková (katedra zoologie PřF UK v Praze) a kol.: Časová dynamika gastrointestinální mikrobioty v trusu vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*) u mláďat i dospělců. Posterů bezobratlých – D. Stella (katedra filozofie a dějin přírodních věd PřF UK v Praze) a kol.: Nede-struktivně, rychle, ultrafialově: O využití UV fotografie v ekologii, taxonomii a evoluční biologii (obdržel rovněž cenu České společnosti entomologické); J. Růžičková (katedra zoologie a ornitologická laboratoř PřF UP Olomouc) a kol.: Střevlíci a radiotelemetrie: pohybová aktivita *Carabus ullrichii*; O. Mottl (katedra zoologie PřF JU v Českých Budějovicích a BC AV ČR, v. v. i.) a kol.: The low effect of forest succession on arboreal ant communities in a tropical mountain forest in New Guinea.

Sborník abstraktů z tohoto i z předchozích ročníků lze nalézt na webové stránce <http://zoo.ivb.cz/?page=sborniky>. Příští Zoologické dny 2017 by měly proběhnout v Brně.

Jan Robovský

RECENZE

Nad knihami: Šťastné i pohnuté osudy kladrubských a lipicánských koní

Lipicáni a kladrubští koně jsou nejen pro hipology synonymy koňské krásy, elegance, ušlechtilosti i všestranné využitelnosti. Pro zasvěcenější jsou příkladem dlouhodobé kvalitní chovatelské a šlechtitelské práce, která probíhala díky „krevnímu spojení“ (návaznosti na španělské koně) a historické vazbě na habsburský dvůr paralelně. O propojenosti obou plemen (pracovně opomím existenci kladrubských běloušů a vraníků) se může čtenář detailně dočíst ve dvou publikacích z posledních let, z pera lidí, které tato plemena oslovila a kteří vědí, o čem píší. V obou případech popisují autoři (Frank Westerman, Jiří Hájek) životní pouť těchto plemen ve velmi zajímavých kulisách naší historie – a protože se obě plemena řadí k těm starším, jde o historii zahrnující téměř 500 let. Za tu dobu koně zažili několik období slávy a oblíbenosti, prokládaných úpadky či nezájmem o chov. Jejich provázanost s Habs-

burky byla výhodou v dobách fungování soustátí – chovy bylo možné přesouvat podle válečného běsnění do bezpečnějších míst (takto se chov lipicánů přesunul také za druhé světové války z rakouského Piberu do Houstoně na Šumavě). Po rozpadu Rakousko-uherské monarchie se naopak tyto koně ocitli v nevýhodě, neboť byli vnímáni jako jeden ze symbolů monarchie, ale i kvůli přisouzeným nepraktickým rolím – kladrubský kůň coby karosiér (kočárový kůň) a lipicáni jako aktéři tzv. Španělské školy. Nebýt např. prozíravého přístupu věhlasného hipologa prof. Františka Bílka, přišel by svět o osobitého kladrubského vraníka, když musel čelit silné averzi vůči čemukoli, co Rakousko-Uhersko připomínalo.

Přístup obou autorů je podobný, žánrově ale odlišný. Kniha Jiřího Hájka je opravdu beletrizovanou kronikou chovu kladrubských koní s použitím dobových pramenů

a cenných vzpomínek pamětníků, včetně promítnutí autorových názorů na poměry před a po vzniku Československa. Vnímání poměrů před vznikem republiky vyznívá občas nekriticky, ale v kontextu chovu kladrubských koní a lipicánů lze rakouskému mocnářství opravdu sotva něco vytknout. Frank Westerman se snaží životní pouť lipicána vyprávět s větším odstupem, což se mu i daří, na druhou stranu čtenáře nechává nahlédnout do zajímavého pozadí chovu lipicánů. Nejsme si ale jist, jestli pro účel většího prodeje do knihy až příliš nenašrouboval aspekt lidské eugeniky a rasové čistoty v zootechnickém kontextu.

Obě knihy se zajímavě prolínají, jsou o koních a zároveň o nás, našich hodnotách a kulturách, a proto je lze bez váhání doporučit.

Jiří Hájek: Kronika kladrubská – 1. díl (L. Gotthardová 2011), 200 str., cena 260 Kč, 2. díl (L. Gotthardová 2012), 220 str., cena 260 Kč a 3. díl (L. Gotthardová 2013), 264 str., cena 280 Kč;
Frank Westerman: Zvíře nadzvíře. Tragédie dvacátého století v osudech koně – lipicána. Host, Brno 2012, 320 str. Doporučená cena 299 Kč